

Lo Catalanista

Setmanari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director. | Los originals no 's tornan

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

Calderón, 36.

Representació Administrativa á Barcelona

Llibreria de Alvar Verdaguer Rambla Mitj, 5

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Sabadell. 2 rals al mes.
Fora. 8 " trimestre.
Un número sol. 0'20 ptas.

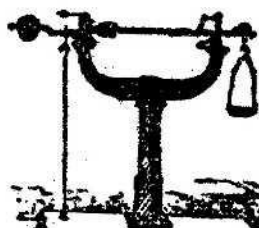
Anuncis á preus convencionals.

Taller de Construcció de Básculas

— DE —

Joseph Pedro Rodó

ARRABAL, 50. — SABADELL



Se confeccionan básculas de pesar carros de 2 ó 4 rodas de 4.000 á 10.000 k'los de forsa.

Lloguers.--Cambis.

Afinacions y Reparacions.

Básculas censtruidas expressament pera pesar bulas ab carretó ó vagoneta propias pera 'ls que 's dedican á la explotació de draps y elaboració de llanas regeneradas.

Básculas portátils decimals, especiales pera 'l pes del estam ó altres materias de valor, per sa exactitut y precisió.

Gran surtit de básculas portátils ab ó sense pesos, pera us del comerç; n' hi há de diferentes formas, forsas y usos.

Ventas á plassos. - Se compran y venen básculas usadas

Lo present y lo passat

Si una cosa tenia de resultar certa per lo molt que d' ella 's parla, s' alaba y exagera, tindriam de créuer que may com ara hi hagut a Espanya tant d' entusiasme patriòtic, ni s' han fet tants sacrificis pera salvar l' honor nacional.

S' es parlat tant y tant dels immensos esforços patriòtics que fem ab motiu de las guerras de Cuba y Filipinas, y molt en particular de la primera, que si 'ls fets no contradissin lo que s' afirma, tindrian rahó tots cuants s' entusiasman devant d' aquest patriotisme *nos plus ultra*. Y á fè que en nostre concepte lo tal patriotisme no 'l veyem ó potser no 'l sabem veure en loch, com no sia en la imaginaria pensa dels patrioters d' ofici y dels diaristas xueladors dels cinch céntims.

Patriotisme, enteném que es l' amor sá y verdader á tot lo que 's refereasca al bé de la patria, amor lliure, desinteressat y sadollat de fè en un ideal. Patriotisme lo considerem com á sinonim de sacrifici, puig el que estima una cosa de veras, per ella no repara en sacrificarse sempre que del sacrifici cregui que'n pot resultar un bé pel objecte estimat.

¿Qui avuy estima á Espanya? ¿Tots los espanyols? Psé. Si 'l duptar en aquest cas se vol entendre per negació, no tenim empatx en negarho.

Que hi ha un desitj viu, vehement, en lo cor de la immensa majoria pera que s' acabin aviat, si, ben aviat, las guerras, es aixó innegable, puig s' haurian de tenir sentiments pervertits si 's desitjava lo contrari; que bonament complau á la generalitat, que 'l govern ja que no emplea á temps altres medis mes adequats, fassi un *tour de force* pera que 'ls resultats positius y satisfactoris reemplaassin al pessimisme que avuy tristament domina, es també cosa certa y res hi ha que dirhi, donchs hi están interessats lo pá de molta gent, las llàgrimas dels pares y mares y la sauch de moltíssims de nostres germans; pero si tot aixó continuheix una veritat innegable, en cambi es fals de tota falsetat que la motivi l' amor á la patria: no es cert lo tal patriotisme.

¿Qui fa la guerra, ó mes ben dit, qui la sostén? L' Estat Espanyol. ¿Ab quins medis compta? Ab soldats y ab diners.

¡Los soldats! Trets de la classe proletaria, arrancats per la forsa del terror nadiu, separats per la llei dels brassos de sos pares, van á la guerra; si, pero si no 'ls hi obligavan ¿quants n' hi anirían? Si fos tant gran lo patriotisme com 's vol suposar, de per tot arreu sortirían voluntaris desitjosos d' anar á defensar unas ricas colonias cuál sosteniment cada dia nos empobreix mes.

La moderna democracia per tot ha concedit llibertat (?) menos pera anar á la guerra, menos per, esser soldat. ¡Es tantíssim diferenta la llibertat de nostres dias ab la llibertat de l' avior! Y es que quant mes ha pujat de renglera la falsa llibertat, mes n' ha baixat lo verdader patriotisme que convertia 'ls ciutadans en heroes y mártirs: la voluntat ho suplía tot.

Las quintas se dirá que sona vuy necessarias porque de lo contrari no hi haurian soldats y per consegüent no hi hauria gent disposada pera anar á la guerra; si aixís s' accepta, rahó de mes pera que sia cert lo que acabem de dir. Qui duptí que la revolució ha portat lo parlamentarisme y á son fill l' individualisme, y aquest l' egohisme y tots plegats lo centralisme, essent causa de la desaparició del patriotisme, qui ho duptí, repetim, trobará la resposta si 's fixa en los fets y llegeix la historia de casi tot lo sigle XIX, plé de negacions dintre un mon de promesas. Avuy l' home vessa sanch en defensa de sa patria á la forsa y sols pera cumplir lo deber que la ley l' imposa, com á la forsa anavan los esclaus al servey de son senyor y 'ls junyí en al carro de sos tirans.

¡Diners! ¿Qui 'ls facilita? L' Estat Espanyol. ¿D' ahont los treu? Dels espanyols naturalment. pero aquestos no 'ls donan desinteressadament, sino á la forsa en mil classes de contribucions, ó be de bon grat en forma d' empréstits percibintne una bona renda, lo que no te cap mérit: es lo negoci qui mou la butxaca. Lo patriotisme en las classes altas no hi es. Si 'l govern intentava fer un empréstit popular, imitant á la Fransa després de la guerra ab Alemanya, rebria un solemne xasco; y com li consta, per aixó no ho provará.

Y tot aixó passa mentres á só de tabals s' escampa lo de la abnegació y patriotisme d' Espanya. Fins ara no mes s' han vist lo desprendiment dels naviers ab lo dret sobre la navegació, y dos actes si resultan certs: los 300,000 duros que han donat los frares de Filipinas y 'ls 200,000 de la Companyia de Tabacos, pel sosteniment de la guerra.

Y es que 'l poble no está identificat ab lo govern, ni 'l govern es fill del poble. Lo qui no té art ni part en una cosa, no es comú que senti per ella gran afecte ni menos entusiasme. Lo que costa s' estima y quant no hi han esperansas d' un temps millor, l' indiferentisme s' apodera dels homes, y las masses, sumissas com anyells, van allá ahont las portan. Quant un poble no sent á Deu ni á la patria, ja se 'l pot compadeixer perque moralment es perdut.

Y ara m rem lo revés de la madalla. D' un salt, y posats femlo un xich gros, traslademnos per exemple al sigle XIII y escullim una de tantas planas gloriosas de la historia catalana. Catalunya era mestressa de lo seu y tenia per rey al conquistador En Jaume I; de comú acort, rey y poble, emprengueren la conquesta de Mallorca. Y aquí deixem la ploma fent que parli per nosaltres sa crónica escrita fa ben aprop de 500 anys.

D u, referintse al memorable jorn en que 's prengué tant importantissim acort, lo següent que deixem en son estil y ortografia.

«E lauors lo Rey ab mes coratje que abans refol ell mateix de paffar en la persona ab tot lo feu poder á conquerir aquella ylla, per lo qual preftament tramet letres á tots los prelats, é barons, é nobles, canalles, é á tots los qui deuien entrar en corts de Catalunya, perque fen aplegaffen á Barcelona per lo mes de desembre mes prop vinent, per tenirne corts

fobrel feyt de la conquesta per la vigilia de Nadal. E com tots foren aplegats lo Rey los dix lo feu pensament, com ell ab tot son poder volia passar á la ylla de Maylorques per tornar aquella á la fé chrestiana, é gitar-ne als farrains maluats qui tants grans dampnatges faihen als chrestians de Catalunya é daltres bandes de la chrestianidad; per tant los pregaua que tots lin volgueffen faer volensa axi com bons fotsmefos hauien feyt per tots llurs senyors Reys é comtes, als quals sempre hauien aydat ab lurs persones é bens, per lo qual hauien alcansat gran nom é fama per tot lo mon: é moltes altres coses los dix de molta gran lahor, com ell conexia be quels catalans fen tenien per fort pagats que lurs comtes tengan en memoria lurs ferueys, é quels presen so quels fan ab bones paraules. Apres quel Rey hac acabat son rahonament fen va alsar moffenyer molt reuerent Nafparrech archabiltbe de Terragona, é plorant delagria de veure tanta bellicorositat é virtut en un Rey tan jove, dix quell lin aydaria ab mil marches de bon or, é ab finch centes carregnes de bestia grossa de blat, é ab cent cauallers be armats é arreats, é cent homs de peu ab ab lances é ballestes be bastits de tot so que mefter hagueffen, é quels mantendria ab pecunia é viandes tro que la ylla fos gonyada é tolta als farrains; mas quel pregaua ab molta amor é affeccio, que non volgues metre la sua reyal persona en tan gran perill, sino que trametes per ell algun dels seus barons catala ó aragones, axi com ell loy hauia ja pregat. Apres fen va alsar moffenyer molt reuerent en Berenguer de Palou bisbe de Barcelon, é dix que ve convendria quel Rey anas en persona car Deu lin aydaria; é dix quel lin faeria valensa ab la sua persona é ab mil homs de peu ab fes armes, é lansa, é ballesta, é bastits de tot so que mefter era, é quels mantendria á despeses sues tro quel Rey fos senyor de la ylla. Apres fen leua moffenyer molt reuerent en Guillem de Cabanelles bisbe de Gerona, qui abans era prebost é canonge de la mateixa Igleya, é era nabot den Arnau Crexell fill de la sua for, é lin promet faerlin valensa ab la sua persona, é ab trenta cauallers é tres cents homs de peu, tots armats é pagats de pecunia sua, tro que la ylla fos de chrestians. El prebost de la Igleya de Terragona, appellat moffenyer Ferrer, lin promet la sua persona ab cent homs de cauall pagats de la sua pecunia tant com mefter foffent, é be bastits, é armats. El prior de la mateixa Igleya appellat Montoliu, del noble linatge dels Montolius, lin promet la sua persona ab quinze homs be pagats é armats de la sua pecunia. El sagrista de Gerona, lo qual sappellaua Guillem de Muntgri, del molt noble linatge dels Muntgrins, lo qual apres fo elet archabiltbe de Terragona, promet la sua persona, é deu cauallers, é altres molts homs de peu, tots be armats é mantenguts á despeses sues tro que la ylla sia del Rey. E labat de sanct Feliu de Gerona, é labat de Ripol, el capiscol de Barcelona, é altres abats, é prelats, é dignitats, é canonges de seus cathedrals, é capitols, é moltes altres eclesiastiques persones, varen prometre de bon grat lurs persones é gent armada de peu é de cauall, quiscu segons quen posquia sostenir.

Après tots los eclesiàstichs sen leua en Nunyo Sanxo, oncle del Rey, comte de Royffello é de Cerdania, lo qual era baro de molta gran virtut, é dix: Senyor Rey, tots los comtes, é barons, é nobles, é cauallers de Catalunya donen á la vostra molt alta senyoria moltes gracies perso quen volets faer danar ab lo vostro poder fus la ylla de Maylorques per leuar aquella á la fe chrestiana, é jo he tot lo cor meu ple dalegria de veure tanta gran animositat com te la vostra molt alta senyoria stant en edat tan tendre, per lo qual per altra banda he tristesa que vullats anar vos en vostra propria persona á la deffus dita ylla, car gran dampnatge seguir feus en pora en tan tendre edat, com no stau feyt en los treballs de la guerra que son molts é molt greuges, é mes non hauets encara lo plen us de les armes, é cert quen una ylla, si altre fera, corre gran perill la vostra royal persona de effer morta; e opresa, tot lo qual cauria en gran dampnatge de vostros sotfmesos é de la terra; per tant jo com onclo vostro, é com á bo é leal sotmes, vos dech metre al deuant totes aquestes coses, perso quen prengats bon acort axi com couinent es; mas si la vostra senyoria sta en cor é pensa danar en persona, é altra cosa non vol faer, jo promet, senyor, de feruir á la vostra molt alta senyoria ab la mia, é ab tots los mens bens é terres, é ab quant he, que tot ho perdre de bon grat é de bona voluntat per saluar de vostra vida é la vostra honor; per tant jous acompanyare ab la mia persona, e morire ab vos, e axi mateix vendran ab mi per facruofen valença doscents cauallers, e treseents fills de cauallars e mil peons, tots be armats e bastits de bones armes, e de tot lo altre que mester sia axi com sen pertany; tots los quals a despeses mies serán mantenguts tot lo temps que vos voidrets. Aprés va parlar lo comte Dempuries appellat Pons Huc, e dix al Rey moltes lahors per ço que faer volia, e axi mateix que be faria quey trametes algun noble baro en loch seu per caporal; mas que si altre faer no lin playa, quell ab sa propia persona aniria ab vuytanta cauallers e ab mil peons, tots be armats, e bastits be e mantenguts de sa propia pecunia. Aprés en Guillem de Moncada, vescomte de Bearn, lin dix aquell lon feruiria en aquella jornada ab la sua persona, e ab tots los seus parents, e ab quatrecentos cauallers be armats, e ab molta altra gent darmes, e quels mantendria de tot ço que mester haguessen per lur viure e per lur vestir. Aprés en Ramon de Moncada promet al Rey vint e finch cauallers é doscents peons, tots be armats é mantenguts á despeses sues tro que la guerra fos finada. Aprés en Berenguer de sancta Eugenia de Torroella de Muntgri promet vint cauallers, e cent e cincuenta peons de les muntanyes, qui eren gent molt forta, tots ben armats e mantenguts de la sua pecunia, axi com sent pertanyia, tro que la ylla fos presa. Aprés en Ramon Berenguer Dager promet quen feruiria al Rey en aquella guerra ab la sua persona, e ab vint e finch cauallers e doscents peons, tots armats e be bastits, e mantenguts a despeses sues tro quel Rey fos senyor de la ylla. Aprés en Jofre de Rocabertri, vescomte de Rocaberti, promet al Rey la sua persona, e vint cau-

llers e cent peons, tots armats e ben bastits e mantenguts tro que la ylla fos treta del poder dels farrahins. Lo mateix promet faer lo vescomte de Cabrera, e molts altres nobles, e barons, e cauallers de Catalunya varen prometre al Rey que lin faerien valença ab lurs perfones e ab lurs bens, e ab gent de peu e de caualls, lo qual tots ho varen cumplir axi com promes ho hauien, e mils encara, com sen veie per la obra, car folament de Catalunya varen anar ab lo Rey a la ylla de Maylorques mes de nou milia entre de peu e de cauall, fensels nobles, e barons, e cauallers, e homs de paratge, e fills de cauallers, qui fappellan donzells, perço com non fon armats, tots los quals varen effer molts. Quant lo Rey veie la gran liberalitat e magnanimitat dels catalans, va restar tan pagat e content quets dits moltes llahors, e dix que no creia que Rey ne fenyor del mon hagues fofmesos tan nobles, e que hagueffen tan gloriofa fealtat e natulalea cou ellis hauien deues ell; e dix moltes altres paraules en pro dells, loantlos molt ab molt contentament que noy cabia de plaer. Ell tench en Barcelona ab tots aquells barons, e nobles, e cauallers, e homs de paratge les festes de Nadal, faent molts jachs, é torneigs, e balls, en tant que may ciutat alguna sen es vifta ab tan gran tabuflol dalegria; nos hoyen fina tabals, e trompetes é jutglars, e cascauells, e grans repichs de campanes, e grans alimaries per les Igleyes e de nits per als carrers, en tant que paria quen fos jorn. Mas entre tant no oblidauen aquells barons, nobles, e cauallers, e homs de paratge, e axi mateix lo Rey, en dar ma en tot ço ques deuia, per metre en obra ço que tractat era.»

Lo temps y costums han cambiat es cert, pero també han cambiat los sentiments y creencias del poble. Allavors lo poble anava voluntariament á la conquesta de novas terras, avuy va per forza á defensar la conservació de las que ja posseheix: la diferencia no es poca entre 'l present y 'l passat. Pot servir la conquesta de Mallorca per exemple, com á mirall dels que no mes creuen en lo patriotisme de nostres dias.

M. SERRA Y FONT.

Canet de Mar, Novembre de 1893.

(De La Costa de Llevant.)

SECCIÓ POLÍTICA

Fa uns quants dias, que, degut al entusiasme *patriotero* de la premsa á la maderlenya no 's parla casi mes que del emprèstit. Y agasant com de costum lo rabe per las fullas posan als nubols lo patriotisme espanyolista, suposant que no 400 milions, 1000 milions y mes que convingan sortirán d' aquest benaventurat pays, victima propiciatoria de la desastrosa politica castellana.

Sembla mentida que la natural acció d' invertir capitals, aquell que 'n tinga, en l' emprèstit de que 's tracta, pugui ser cosa de patriotisme.

Solsament en un temps en que l' amor á la Pàtria verdadera se desconeix per tants y tants y tants fills d' aquesta terra y en que 's tenen per patriotas als qu' enganyan al

públic ab notícias falsas y atian ab malévola intenció las actuals guerras, pot considerarse obra patriòtica la realisació d' un bon negoci.

¿De quant ensà la colocació de capitals al 6 y 1½ per 100 d' interès y ab sólida garantia, pot mereixer lo nom de generós desprendiment?

¿Per quina rahó 's considera avuy tan noble l' empleo del diner, en forma que traspasa lo rēdit legal aproximantse casi á la usura?

¿Es que s' intenta ab aquestas operacions escandalosas la reivindicació dels juheus de totas las épocas?

¡Patriotisme! ¡Patriotisme!

¡Valent patriotisme que 's cobra un interès crescutíssim, despullantse de tota noblesa, hipoteca la renda mes sanyada del Estat mermant escandalosament lo pressuposit d' ingresos!

*
* *

Fins en Cánovas, en plé Consell de Ministres presidit per la Reyna Regent, ha fet grans escarafalls del procedir dels capitalistas espanyols anunciant que tots, possehits del major entusiasme, acudirian al empréstit.

¿Y quants n' hi han hagut entre aquestos patrioter de conveniencias, que haigin renunciat al cobro de un interès tan crescut, en aras del tan bescantat y atropellat patriotisme?

¿Quants n' hi han que renuncian á la ferma garantia de la renda d' Aduanas, portats per l' entusiasme d' aquest sentiment que sembla que 's desborda?

¡Ah! ni un, ni un per llevar.

¡Quina diferencia entre la classe baixa que va resignada á morir á la manigua y la classe alta que sols se belluga ab l' esqué de un bon negoci!

Los uns donan sa vida per Espanya sense enfarfechs patrioter, sense vanitats ridiculas, sense cobrar interès de sos sacrificis, sense garantia ferma de cap classe. Donan sa vida, la sanch de sas venas, lo pervindre de sa familia, de franch sense interessos ni hipotecas.

Los altr s, fins als dos anys de guerra no 's mouhen de sa tranquila indiferencia, y donau... no, deixan part de sos capitals, aixó si, ben garantits y cobrant un tant per cent que desdiu de gent cristiana.

Ja 'l veurém en los empréstits sucesius, aquest desbordament de patriotisme, quan no podrán ferse ab tant sólida garantia... Are ray, ¡tira paxet!

¿Y gosan parlar encare d' entusiasme y patriotisme?

¡Pobre amor de Patria!

¡Com t' han posat y 't posan tots los causants de nostra ruina!

¡Embolicarte ab los maneigs de gent de Bolsa, embrutarte entre 'ls calaixos de moneda, enfangarte en mitj del tuf de certs negocis!

¡Que poch te coneixen los qu' aixis arrosegan ta sagrada imatge!

¡Prou ne parlan de la Patria, mes ni la senten, ni la veuen, ni la tocan!

Y qu' han de fer si 'ls infelicesos no la tenen!

El Diario del Comercio engrescat per sos companys mes patrioter, parla també del entusiasmo popular pel gran empréstit y compara lo desprendiment actual ab l' acte d' Isabel primera venentse las joyas pera empendrer la conquista del mon qu' estém acabant de perdre.

Si que està e derrerit l' entussiaista colega.

¿Pero que no ho sap encare que tot allò de la venda de las joyas no es mes que una solemne mentida històrica?

Tan mentida, com 'l desprendiment de la gent adinerada.

Lo descobriment del nou mon fou pagat de las arcas de la corona catalana aragonesa.

Y rebé en pago lo trist privilegi de no pagner comerciar ab América.

La guerra actual, la pagan y pagarán, ab sa sanch, los que no tenen trescents duros, ab sos diners, los industrials, comerciants y agricultors qu' haurán de satisfacer los tributs ab que 'l Ministre d' Hisenda ha de suplir los millons de la renda d' aduanas destinats als interessos y amortisació del gran empréstit.

Y Deu vullga qu' acabat no 's repeteixi lo succehit arran de la conquesta.

Que 'ls industrials, comerciants y agricultors, se veigin privats de comerciar ab las Antillas.

El Noticiero Universal, ell havia de ser per forsa, entre mitj de un reilet de corneiti patriòtic de la seva mena, suposa ja acabats los 400 millons del gran empréstit (ché valencianet, no te desboques) y parla d' un altra de 1000 millons emés en títols de 100. 50 y 25 pessetas pera que puguin pendrehi part, obrers, empleats, pagesos, peixaters, y escura-remeneyas.

¡Be pels valencianets de cal *Ciero*!

Justament are es la gran ocasió d' un empréstit d' aquesta classe.

Ab las desgracias de la agricultura, ab la crisis industrial que 'ns aclapara, mortas las vinyas, paradas las fàbricas, es la gran ocasió pera que obrers y pagesos pogan emplear los diners que 's vessan de sas butxacas.

¡Pobre *Ciero*, sempre va á tres quarts de quince!

¿Quà 's pensa que á tothom li va tan gras com al diari *menesterero*?

Fugi, home, fugi.

En temps de guerras, morts ó pestas sols van grassos los llops, 'ls corbs y las olivas.

Altrament no passí ànsia, que per molt que 'ls hi prediquin desde la trona y 'ls exortin en lo confecionari, no 'ls hi arrencarán cinch céntims als pobres obrers, bon goig si poden anar al forner que 'ls hi fhi un pá pera entretenir la gana.

Aquestos, si poguessen disposar d' algun estalvi, es mes probable que 'l dediquessin á afavorir als pobres soldats que ferits ó malalts tornan de Cuba, ja que las classes potentadas no s' en recordan lo que fora menester, tal vegada perque 'ls diners que s' hi emplean no rendeixen crecscuts interessos.

En la Associació de Catòlics

A las nou del vespre del dissapte de la setmana passada, baix la influencia d' un temps ingrát y plujós, doná comens en dita respectable societat lo segon concert de música clàsica, dirigit per lo reputat mestre reverent don Miquel Ferrer, Pbre.

La concurrencia fou molt escassa, atesa la importancia y magnitut del espectacle, puig sols hi vegerem á las famílias d' alguns senyors socis, y als entussiaistas admiradors de la bona música.

Com queda d'it, dirigia l'orquestra, composta de 40 professors, lo reverent don Miquel Ferrer, executant sens alterar cap número, lo preciós programa que oportunament se repartí al públich. No farém, donchs, menció especial de cap pessa en lo que 's refereix á son bon conjunt é inmillorable execució, puig desde la primera á la última estigueren tant lo mestre director com los professors á la altura de sa missió respectiva, logrant que 'l públich los aplaudís frenéticament y ab entussiasme.

Y res d' estrany que aixís succehis, puig havém de tindre en compte que, á mes de la competencia reconeguda del director y professors, figuravan en lo programa inspiradas composicions dels celebrats mestres Weber, Mendelsson, Massenet, Morley, Mozart, Saint Saens, Bordier, Bizet y Durand, es á dir, lo mellor de lo mellor en música clássica.

Nostre coral enhorabona á la Associació de Catòlichs, per son bon gust y esquisit acert en la organisació de sas vetlladas.

*
**

En lo Circul Tradicionalista

Al dia següent, ó sia lo diumenge últim á la nit assistirem á la vetllada de propaganda que 'l Circul celebrá en lo saló Cruz, aménisant dit acte la reputada orquesta *Fatxendas*, un programa determinat.

Presidia don Sebastiá Vilar, ocupant assiento en lo estrádo los reverents doctor Picó, Vilarrubias, Canyameras y Colomer, y 'l periodista y orador tradicionalista senyor Morales.

La concurrencia fou numerosa, composta de adictes, de indiferents y de contraris. Lo saló plé de gom á gom.

Lo senyor Vilar, visiblement emocionat, tal vegada per la circumstancia de creurers obligat á parlar per cortesia en una llengua que no es la seva, ni tampoch era la dels concurrents, feu la presentació oficial del senyors qu' ocupaban llochs de preferencia.

Lo primer en parlar fou, després del president del Circul, lo senyor Espigó, del de Barcelona, orador fogós y poch versat en pronunciar discursos en castellá. Defensá com pogué la comunió tradicionalista del dictat de absolutista ab que se la distingeix.

Lo senyor Ventura, jove elegant y president de la *Juventut carlista* de la capital de Catalunya, encara que catalá, pronunciá en correcta llengua castellana y prudent tessitura un discurs teórich-proteccionista d' acort ab la comunió en que ell milita.

L' antich soldat de don Carlos y periodista militant senyor Morales, esplicá molt correctament, aixó sí, lo que significa esser carlista, lo que significa esser liberal... y lo que significa esser integrista.

Feu una detallada descripció de la política perjudicial dels governs liberals, y explicá, quina es segons ells, la forma mes práctica pera portar á las Corts homes sans, purs, de verdadera y legal representació; es á dir, volia y no atinava com ferho ab bon éxit, abogar per la substitució dels antichs gremis y per la saludable intervenció y poderío de las

regions espanyolas, en lo que 's refereix á la censura dels actes y abusos del poder central.

Estigué, en cambi, molt correcte y atinat al apreciar las idees de sos enemichs polítichs, puig que las considerá honradas y fillas de la mes noble de las conviccions.

Igualment estigué oportú en la crítica política, económica y de combat de nostres governs, atacant durament lo torn convencional establert entre Cánovas y Sagasta.

Exortá á las senyoretas allí presents, á que en lo si de la familia, quan sian esposas y mares, procurin inculcar á sos fills lo sentiment de la religió y de la patria.

Seguidament llegiren sas respectives poesias los senyors Boix y Torradas, y una de humorística en catalá, lo senyor Gusi, que fou molt aplaudida.

Aixó prova que la llengua catalana es sempre ben rebuda y estimada dels bons fills de la terra.

Lo reverent doctor senyor Picó p onunciá també un correcte discurs, encara que ab notas no molt ajustadas á la veritat històrica.

Lo reverent don Plácit Vilarrubias, acabá tan brillant vetllada ab un discurs de tons elevats y patriòtics y fogós en extrem.

La orquesta *Fatxendas*, executá, intercaladas, algunas pessas de son escullit repertori, *Guernikako arbola* y la *Marxa* de don Carlos, quinas foren molt aplaudidas per l' element carlista.

E. D.

Somniant ma mort

Lo florit maig de la vida
¡Que es trist mirarlo marcir!
¡Quan tot á viurer convida
¡Que es trist morir!

¡Que es trist morir quan festosa
La joveneta somriu
Y entre celatges de rosa
Te 'l cor son niu!

Mes ¡ay! que 'n va se 'n lamenta
Llensant sospirs lo meu pit,
Quan tinch d' espinas punyenta
Ja 'l cor ferit.

Si avans volava ab follia
No bat avuy alas nó,
La cambra d' una masia
N' es s' horitsó.

Axi, 'l dolor que 'l tortura
A tot mon ser va esllanguint

Y l' astre de ma ventura
S' hi va enfosquint.

Migrantmhi amarga anyoransa,
M' orejan tots los recorts,
Més tristos que l' aura gansa
Que oreja als morts.

De dia hi conto las horas,
De nit las sento tocar,
Y 'ls corchs que escolto á mas voras
¡Quin rosegar!

¡Que es trista la malaltia,
La malaltia de cor!
Ni 'l jorn li porta alegria,
Ni 'l sol calor.

Sentí á m' entorn tot tristesa,
Car mon pervindre es més trist,
¡Oh! maig de ma juvenesa,
May t' hagués vist.

Tos somnis d' ala daurada
S' han escarat á mitj son,
¡Ay! que ans de riure 'm l' aubada
Ja 'l sol se 'm pon!

Com aucellet que á mitj ayre
Lo cassadó hi fa la sort,
Presento á no trigar gayre
Lo dart de mort.

Malhaja 'ls dols de la vida,
Havent de durar tan poch.
Ayre, Senyó, á m' embranzida,
Que al cel vull lloch.

No 'm doldrà res de la terra
Hont trau espinas la flor,
Que qui es auell de la serra
La valí no anyor.

Mes ¡ay! que ans topo 'l calvari
Y caich al pes de ma creu,
¡Oh! siau, Jesús, per pujarhi
Mon Cirineu.

Com plausó müstich s' esflora
Mon cos, ja al pols devallant;
Mentres l' esprit que s' anyora,
Va 'l cel mirant.

¡Oh! cel, ¡oh! cel, patria mia!
Fins quan seré desterrat?...
Que 'm brilla 'l sol de nou dia
Ta enernitat.

Lo florit maig de la vida
Be 's pot en terra marcir.
P' er traure eterna florida
Dalt del empir.

Allà volant, com abellas,
L' aixam de mos somnis d' or,
Viurè 'n glorieta d' estrelles,
Fent cants d' amor.

Törnaten cos á ser terra,
Vola á ton Deu esperit,
¡Oh! mort, acaba sa guerra,
Dalla ab despit;

Que 'l qui no ha gayre 't temia,
Are t' aguayta ab amor
Y sois quant veurent sonia,
Minba son plor.

Los desenganyis de la vida
Son de tot cor los butxins.
Deu meu, que 'm puny sa ferida
Anima endins.

Mes, fers recorts, via fora,
¡Oh cel! ¡oh cel! compassió
Pe 'l trist que clama 'n eixa hora:
Perdó, perdó.

Angelet sant, que á m' espasa
Estens, tas alas de neu,
Si l' *enemich* m' abrahona
Sias bras meu.

Jesús, Joseph y Maria,
Valgaume en m' últim sospir.
Si hi tinch semblant companyia
¡Que dols morir...!

Ja 'n alas de l' esperança
Tot allunyantme del mon,
Veig una aurora que avansa
Si un' altra 's fon.

¡Oh! pare aymat, dolsa mare,
Germans y amichs, no 'm plorau;
Nasqui pe 'l cel, si 'm crida are
Adeu siau.

JOSEPH CARDONA, Pbre.

Mas Roviras de Cardona 15 d' Octubre 1894

NOTAS REGIONALISTAS

A últims del mes passat, En Joan Carrère, 'l jove é infatigable campió de las ideas regionalistas en lo Mitgdia, doná una conferencia en lo teatre de Perpinyá. Al anunci de que parlaria En Carrère sobres la Federació de las poblacions del Mitgdia, constituïda ab ocasió de prohibir lo govern francès las corridas de toros, y estesa á tot conjunt de las

revindicacions descentralisadoras y en part regionalistas, teatre s'ompli de gom a gom, ocupant llocs en la taula de presidència l'Alcalde y principals regidors de la vila. Lo públich escoltà ab interés y simpatia la paraula atrayenta del conferenciant que ab accent d'escalfada eloqüència y de fonda convicció esplicà y rahonà la conveniència de la federació iniciada entre las ciutats del Mitgdia pera defensar contra la absorció é imposició del centralisme la conservació y conreu dels elements de vida y de cultura del pays, axis com la llibertet de tenir las costums que més plaguin y escayguin als pobles meridionals, tant si son del gust dels parisenchs, com no.

Acabada la conferencia, 'ls concurrents ompliren d'aplausos al eloqüent propagandista y aclamaren la proposició que se 'ls feu d'adherir-se á la Federació.

Darrerament hem llegit que al objecte de que la ciutat de Perpinyá tinga un orguen representatiu de la adhesió de la vila á la lliga de las ciutats del Mitgdia, se va á constituhir un comité; havent anunciat los diaris que es encarregat de fer las inscripcions dels qui vulgan figurarhi, lo senyor Cantíe, director del *Velo Catalan*, haventse assenyalat com á quòta minima la quantitat de dos franchs cada any.

NOVAS

—L'Ajuntament de Barcelona ha acordat contribuir ab 5.000 pesetas á la suscripció pera aixecar un monument ab malaguanyat Frederich Soler (Serafi Pitarra).

—Se 'ns diu que l'Ajuntament de Reus seguint lo ben cami del de Manresa, establirà en aquell Institut de 2.^a Ensenyansa, una catedra de llengua y literatura catalana.

Seria digna d'aplausos la dita patriotica actitud del Ajuntament de Reus.

—Lo Dimecres de l'altra setmana inaugurarà l'«Associació Popular Regionalista» de Barcelona, las conferencias publicas que setmanalment se proposa donar pera la propagació de las doctrinas regionalistas. Lo president de la Associació En Lluís Marsans inaugurarà la sèria desenrotllant lo tema «Regionalisme y Separatisme, punts de contracte y diferencies qu'entre abdós sistemes existeixen.»

—En lo teatro Euterpe tindrà lloch avuy la inauguració de la temporada d'hivern ab una companyia de sarsuela y una de ball.

Per la tarde se posarán ab escena las sarsueletas *Un caballero particular* y *El niño* y los balls *El correo de las bellas* y *las majas del puerto*.

Per la nit las sarsueletas *Ya somos tres* y *La nena del Vençrell* y los balls *El correo de las bellas* y *Viva Sevilla*.

Durant la temporada tindran lloch funcions los dijous, dissabtes y demés festes.

—En los dias del 16 al 26 del corrent mes tindrà lloch la cobrança del segon trimestre del actual exercici económic de las contribucions territorial é industrial d' aquesta ciutat.

Las horas de despaix serán de 8 á 12 del matí en las oficinas situadas en lo carrer de las Paces, 37.

—Avuy celebra sa tradicional fira d' hivern la vehina ciutat de Terrassa.

—Segons tenim entés s' está preparant en la Parroquia de la Puríssima Concepció una solemne festa en honor de Santa Cecilia pera 'l próxim diumenge dia 22 dels corrents.

—D'u «La Veu de Catalunya».

«S' están fent actius treballs pera constituir associacions catalanistas en quatre diferents poblacions catalanas. Com se 'ns ha privat del gust de publicar lo nom d' alguna d' ellas, nos abstenim de publicar-ne cap, per ara.

—Ab molt bon acort s' ha disposat celebrar avuy en lo teatro dels Camps de Recreo una funció á benefici de las familias dels que sucumbiren en lo riu Ripoll.

Nostre Ajuntament acordá contribuir ab 250 ptas. átan benefici acte.

No duptém que la comissió organitzadora 's veurá corresposta ab l' asistencia dels vehins d' aquesta ciutat, ja que sos fins son dignes de la mes gran alabansa.

—Lo Gremi de Fabricants d' aquesta ciutat ha fet un important donatiu de mantas y pessas de llana, al Sanatorio que la Creu Roja de Barcelona, destina las á la confecció de robas d' abrich pera 'ls ferits y malalts que regressin de Cuba y Filipinas.

Dita Associació te destinat fer nous envios d' efectes y metalich.

—La companyia de opereta italiana que actua en 'l Eldorado de Barcelona, actuará en 'l teatre dels Camps de Recreo d' aquesta ciutat desde 'l dia 28 del corrent fins 'l 6 de Jener próxim.

—Avuy fineix lo plasso pera poguer adquirir sens recarrech las Cédulas personals.

—Don Miquel Bargalló director del estudi publich de nens intalat en 'l carrer de la Font Nova n.º 11, ha obert una subscripció destinada á recullir fondos pera engrossar los socorros als ferits y malalts que regressin de Cuba y Filipinas.

S' admeten quantitats desde la cuota mínima de «cinch centims.»

Lo mencionat director cursará los fondos á la Junta recaudadora.

—D'u «La Renaixensa.»

La milionada del empréstit, en Coria la te ja gastada.

Lo sol ha de sortir y 'l castellá ja se l' ha jugat.

«Acaso este empréstito de 400 millones sea prólogo de otro llamamiento más cuantioso á la riqueza patria. Pongámonos en lo peor; demos por gastados, apenas hechos efectivos, los millones que el lunes empezaremos á llevar á las cajas del Tesoro, y supongamos que se impone un nuevo alarde de virilidad y entereza, decretándose un empréstito de 1,000 millones. Pues los mil millones se reunirían tan fácilmente como se reunirán los 400. En títulos de á 100 pesetas, de 50 desetas, de 25 pesetas, los 1,000 millones surgirían como por ensalmo de los bolsillos de obreros, empleados y agricultores. Enpeño de honor, sería realizado sobre la marcha.»

Enhorabona, que qui te diners los coloqui á bon interés y ab bona garantia; enhorabona que 'l Govern cerquí 'ls diners allà ahon son; ¿pero després?

Després venen los interessos y 'ls interessos los ha de pagar la nació, 'ls que treballan.

Los xeixanta milions anyals d' interessos á en Coria no li diuen res.

«Demos por gastados, apenas hechos efectivos los millones que el lunes empezaremos á llevar á las cajas del Tesorero...»

Donchs farém un empréstit de 1,000 milions.

Es á dir, afegirém á la á la enormitat del Deute espanyol cent cinquanta milions d' interessos anyals.

L' esperit castellá no s' espanta,... després el honor está salvat; perque l' honor no 's taca quedant á deure.

Y aixís l' *Ilustre Ciero*, després d' empenyar totas las rendas de lo Nació, després del últim *llamamiento más cuantioso á la riqueza patria* (que ara ja no 's tracta d' alló dels óbolos) convertiria la *hidalga tierra española* en una mena de Portugal, bufat, «orgullós y de molta ufana», (com deya dels castellans lo Rey en Jaume); pero entrampat com ell, pobre com ell, lligat ab l' anglés com l' Egipte.

Y quan no quedí res per empenyar y no sigui possible en aqués terra demanar pels tributs cap mena de treball, quan lo fisch se quedí ab las fincas dels pobres y Espanya tota sigui es un hermot, lo *Ciero* no s' espantarà: la riqueza serán las caixas buydas de la Hisenda, la Nació será per tot igual, uniforme, una mena de *Mancha* que arribará del Cap de Creus al de Finisterre, la unitat nacional ben alcançada.

Lo paisatge no podrà ésser més espanyol: una ratlla seca en l' hirotzó, ni un arbre en llonch y destacantse sobre un cel ben seré una parella de guardias civils, si es que hi ha pera pagarlos, vigilant l' *honor nacional* y la *integridad del territorio*.

Los que haguessin lograt semblant desgracia pera las terras d' Espanya tindrian l' aplauso del diari d' en Mencheta.

Los que aixeqém la veu quan encara es hora, los que duptém de la

possibilitat d' una nació vivint com D. Quijote, aquestos... ho d' u lo *Ciero*.

«¿Algúen lo duda? ¡Peor para el, pues demostrará que no comulga en el santo amor patrio que sentimos y prefesamos todos!»

—La Junta directiva de la Lliga de Productors del Principat de Catalunya ha publicat la següent circular:

«Van arribant de Cuba ferits sense abrich, sense més diner que 'l pobre cabal dels seus alcansos, sense més alberch que 'l prestat de moment per la Creu Roja; alguns en perill de mort, molts impossibilitats pera 'l treball per sempre, tots necessitats de cuydados, de robas, d' aliment, d' atencions carinyosas, de medis de guanyarse la subsistència. Son los que han donat la seva sanch pera que no deixi de ser espanyola—y aquest es cas d' honra nacional.—una Isla en la qual, després de tot, s' hi han fet grans fortunes y s' hi han conquerit posicions eminents per comerciants, industrials, exportadors y funcionaris, que, avuy per avuy, además del sent ment patriòtic que á tots anima, han de sentir pera conservar-la 'ls estímuls del interès que directament tansols als mateixos afecta. Aqueixos ferits, los desheretats de la fortuna, per gran que sia la seva exaltació patriòtica, per heròych que sia 'l seu valor, ja no poden aspirar, com los que allà quedan guerrejant, á llores ni recompensas; los més d' ells tal vegada no hi haurian anat si haguessen pogut redimirse, fins á costa de grans sacrificis, del servey militar: son, donchs, en gran part los cayguts en cumpliment d' un deber extricte. Tant, que senyals certs anunci en la opinió que si la guerra s' allargués se demanaria á una veu lo servey militar obligatori.

Eucara que tot fa esperar que sense acudir á la usura estrangera sortirà d' Espanya 'l diner necessari pera atendre á las necessitats de la campanya, de moment urgeix aliviar la sort d' aqueixos desgraciats. Aixó es realisable sense grans sacrificis. Se necessita vestir al despullat, alimentar al defallit, donar calor al que ve dels ardors del trópich y sent molt nostre fret d' hivern. Totas las fábricas, tots los establiments tenen gèneros y pessas de roba, tots los que fabrican ó expenen articles de consum trobaran un sobrant per donar.

Aquesta Junta Directiva no ha pres la iniciativa pera organisar aquest servey, perque te, per norma limitar-se á secundar en cada cas concret á las entitats que se li anticipan á sos propòsits ó tenen com á fi primordial y preferent cumplirlos, com succeheix ara ab la Creu Roja. Fruyt de captas á que respongueren sense regateigs nostres amichs, hem entregat cantitats que, donadas al principi, facilitaren á aquesta Associació montar lo Sanatori; gracias al qu' il los ferits han pogut rebre un socorro immediat. Avuy nos posém al servey de la mateixa institució pera que en bé dels ferits quedin ben provehits lo seu guardarobas, sos rebostos, sos serveys tots. ¿Qui no respondrà á nostra crida?

Es de pensar que sense requeriments á cada hù en particular, tots per patriotisme y humanitat, y molts per egoisme, entregarán, per modesta que sia, la seva ofrena á la Creu Roja.—*La Junta Directiva.*»

Anunci oficial

BANCH DE SABADELL

Ab 'l objecte de facilitar als vehins d' aquesta ciutat y particularment als relacionats de la mateixa, la subscripció al Emprerit Nacional que tindrà lloch demà dia 16 dels corrents, aquesta Societat se cuidarà de practicar gratuïtament totes las gestions necessaries á nom dels interessats que dssitjant pendrer part en aquella, ho sollicitin á aquesta Administració.

Sabadell 15 Novembre de 1896.—*L' Administrador*, Eudalt Viver.

Gran Café y Restaurant Colon.-Barcelona

Cuberts á 2'50 ptas. á escullir 3 plats de la carta (ó 4 sense escullir), 3 postres. pa y ví.

També s' admeten abonos á preus ventatjosos.

Servey esmeradíssim.

Ganga.—Un billar pera vendrer,

junt ab tots los utensillis.

Reuneix totes las condicions.

Pera informes: En la impremta d' aquest periódich.

FONDA SIMON

Cuyna á la verdadera catalana; bonas habitacions pera famílias y particulars; molta natedat y economía.

Espartería, 6 y Vidriería, 12

(BORN VELL). - BARCELONA

Aquesta casa fá 62 anys que dona diariament la sopa als pobres.

Impremta y Encuadernacions de Pere Tugas. Carrer de Calderon, 36.—SABADELL.